

Q&A

Sportwetenschappen met component Veiligheidsdenken

1. Algemeen

1.1. Waarom een extra studierichting ‘Sportwetenschappen’ in de Leuvense binnenstad?

We stellen jaarlijks vast dat leerlingen, die vanaf het eerste jaar van de derde graad Sportwetenschappen willen studeren, en daar zeer goed op hun plaats zouden zitten, niet ingeschreven geraken in de twee enige scholen die Sportwetenschappen in de derde graad organiseren in de Leuvense regio: Heilig Hart Instituut campus Heverlee (Kath. Ond. Vla.) en Redingenhof Leuven (GO!)

Bij het onderzoek of het de moeite loont om ‘Sportwetenschappen’ te organiseren, kwam al gauw het idee om er een component ‘Veiligheidsdenken’ aan toe te voegen (zie punt 4.1). Onder andere door deze extra component wordt de studierichting ‘Sportwetenschappen’ in HDC een uniek pilootproject (zie punt 4.3).

1.2. Waarom organiseert HDC geen Sportwetenschappen in de tweede graad?

We merken een duidelijke nood aan ‘Sportwetenschappen’ in de derde graad. Tot nog toe merken we die minder voor de tweede graad.

We gaan voor een sterke wetenschapsrichting (zie punt 2.1). Daarvoor is een sterke basis wiskunde nodig. Die sterke basis wordt in de tweede graad gerealiseerd in leerplan WIS B+S” en veel minder in leerplan WIS B+S dat in de tweede graad van ‘Sportwetenschappen’ wordt aangeboden.

Andere scholen stoten op dezelfde anomalie van leerplannen. Ze lossen ze op door in de tweede graad Sportwetenschappen het leerplan B+S” aan te bieden. Als puntje bij paaltje komt, met name bij de attestering, is men echter juridisch verplicht van zich te beperken tot de leerplandoelen WIS B+S.

Leerlingen die de cognitieve en abstraherende competenties missen om een domeinoverschrijdende doorstroomrichting te volgen, kiezen vaak voor ‘Sportwetenschappen’, in de hoop daar wel te slagen, en zo een

domeinoverschrijdende doorstroomrichting te kunnen vervolmaken. Vaak is die hoop ijdel, en gaan ze een erg frustrerend jaar tegemoet.

We springen eerlijker en transparanter om met leerlingen die een diploma Sportwetenschappen willen halen, als we ze in de tweede graad attesteren op basis van de leerplandoelen wiskunde die ze echt nodig hebben voor de wetenschapsvakken in de derde graad. Aan andere leerlingen geven we beter niet de ijdele hoop dat Sportwetenschappen een piste is waarmee ze hun cognitieve tekorten kunnen omzeilen.

Zo realiseren we ons schoolproject, waarin sterke opleidingen, en open en eerlijke communicatie, uitdrukkelijke aandachtspunten zijn.

1.3. Wat kunnen leerlingen/ouders verwachten van ‘Sportwetenschappen met component veiligheidsdenken’?

‘Sportwetenschappen’ met component ‘veiligheidsdenken’ is in de eerste plaats een domeinoverschrijdende doorstroomrichting (DOD, vroeger ‘ASO’). Dat betekent dat de leerlingen worden voorbereid om hogere studies aan te vatten. In tegenstelling tot de voorbereiding die domeingebonden studierichtingen (DGD) bieden, kunnen leerlingen doorstromen naar een brede waaier van richtingen in het hoger onderwijs. Daarom is het pakket van algemeen vormende vakken groot. Het is hetzelfde als in de andere domeinoverschrijdende doorstroomrichtingen (zie punt 5).

Net zoals bij andere domeinoverschrijdende doorstroomrichting krijgen de leerlingen de kans specifieke interesses te verbreden en te verdiepen en specifieke talenten te ontwikkelen. In ‘Sportwetenschappen’ met component ‘veiligheidsdenken’ gaat het, in volgorde van belang om volgende interesses: wetenschappen (zie punt 2), sport (zie punt 3) en veiligheidsdenken (zie punt 3). Omwille van de laatste component, is onze richting ‘Sportwetenschappen’ een uniek pilootproject (zie punt 4.3.)

Conform ons schoolproject is ‘Sportwetenschappen’ een sterke opleiding. We streven ernaar om leerlingen te vormen tot kritische denkers en probleemoplossers met een sterke fysieke conditie en sociale verantwoordelijkheid. We bereiden onze leerlingen voor op een betekenisvolle en veerkrachtige toekomst in een complexe en veranderende wereld.

2. Wetenschappen

2.1. Wat is het gewicht van ‘wetenschappen’ in de gehele opleiding?

2 x 7 uren wetenschappen (zie punt 5).

Voor de pool wetenschappen volgen we in 'Sportwetenschappen' exact hetzelfde programma en dezelfde lessentabel als in de andere wetenschappelijke richtingen in HDC (bv. 'Wetenschappen-Wiskunde', 'Latijn-Wetenschappen', 'Moderne talen-Wetenschappen').

De pool wetenschappen heeft in HDC reeds jaren een erg goede naam. Sinds 2012 verdient HDC onafgebroken het label 'OlympiadeSchool Natuurwetenschappen', een titel die driejaarlijks wordt uitgereikt aan een 25-tal scholen in Vlaanderen.

De leerlingen ontwikkelen diepgaande kennis en begrip van natuurwetenschappen. Ze leren kritisch denken, wetenschappelijk onderzoek uitvoeren en wiskundige vaardigheden toepassen.

De leerlingen leren de verworven wetenschappelijke inzichten toepassen in de domeinen van sport en veiligheid.

3. Sport

3.1. Wat is het gewicht van 'Sport' in de gehele opleiding?

2 x 5 uren sport (zie punt 5).

Door diverse individuele en groepsgebonden sportactiviteiten bereiken de leerlingen hoge toppen in fysieke conditie en sportvaardigheden. Ze leren sport vanuit een wetenschappelijke benadering te analyseren. Er gaat bijzondere aandacht naar technische en tactische kwaliteiten.

3.2. Heeft HDC voldoende sportinfrastructuur om een studierichting Sportwetenschappen op te richten?

Het Heilige-Drievuldigheidscollege telt vier sportzalen. Elk met zijn eigen karakter (balsporten, fitness, gymnastiek, grondgymnastiek, contact- en verdedigingsvormen, dans & ritmiek). Deze vier zalen zijn goed uitgerust met sport- en didactisch materiaal: smartscreen, draadloze beamer, audio-installatie ...

'Openheid naar de wereld rondom ons' is een van de fundamenteën van ons schoolproject. In lijn met deze doelstelling compenseert HDC het gebrek aan zwembad en het beperkte aanbod van eigen buitenterreinen door gebruik te maken van de Leuvense faciliteiten: Sportoase, stadspark, Arenbergpark, Provinciaal Domein Kessel-Lo ...

Daarnaast onderzoekt de school ook nieuwe samenwerkingsmogelijkheden met nabijgelegen en prominente spelers in de wereld van de sport en beweging.

3.3. Kan je Sportwetenschappen in de derde graad starten zonder Sportwetenschappen in de tweede graad te hebben gedaan?

Ja.

Ideale vooropleidingen zijn: Natuurwetenschappen, Latijn, Grieks-Latijn.

Leerlingen die zich willen inschrijven in het vijfde jaar Sportwetenschappen zullen een instappakket voor Sport moeten afwerken. HDC werkt al langer met vergelijkbare instappakketten voor leerlingen die vanuit een andere studierichting willen instromen in het vijfde jaar Humane wetenschappen, in Moderne Talen of in een Economische richting.

3.4. Krijgt de component 'Sport' een HDC-typische invulling?

Typisch voor de lessen Sport in HDC is de nadruk op sociale vaardigheden zoals coaching, fairplay, teamspirit, verantwoordelijkheidszin, groeimind-set, zin voor initiatief.

'Groeï naar zelfstandigheid' is een van de fundamenteën van ons schoolproject. 'We stimuleren initiatieven van leerlingen en geven ze gradueel meer verantwoordelijkheid.' Daarom kunnen leerlingen in een studierichting met pool 'wetenschappen' -- dus ook de leerlingen 'Sportwetenschappen' -- tijdens de lessen 'onderzoekend leren in de wetenschappen' (2+1 uren) hun onderzoek zelf sturen en kiezen voor een toepassingsdomein naar keuze. Zo kunnen ze hun wetenschappelijk onderzoek oriënteren naar een onderwerp in het domein van de sport, van het veiligheidsdenken, of van een ander domein.

4. Veiligheidsdenken

4.1. Waarom een component 'Veiligheidsdenken' in een domeinoverschrijdende doorstroomrichting?

Binnen de finaliteit die voorbereidt op hoger onderwijs, theoretisch verdiept, en academisch oriënteert -- met name de doorstroomfinaliteit -- bestaat er geen studierichting waarin 'Veiligheid' als kennisgebied structureel aandacht krijgt. De maatschappelijke context (geopolitieke spanningen, risico's i.v.m. informatietechnologie, radicalisering, crisisbeheersing ...) illustreert nochtans dat 'Veiligheid' geen natuurlijk gegeven, noch een evidentie is. Het is een 'goed' waaromtrent kennis is opgebouwd en verder wordt uitgediept. Met de component 'Veiligheidsdenken' geeft HDC een introductie in dit kennisdomein.

Jongeren met abstract-theoretische capaciteiten die zich in het secundair onderwijs voorbereiden op hoger onderwijs krijgen zo de kans het denken in het domein van de veiligheid te verkennen.

4.2. Wat is het gewicht van 'Veiligheidsdenken' in de gehele opleiding?

Het vak 'Veiligheidsdenken' zelf telt 2 x 1 lesuren. De leerlingen krijgen er inzicht in het brede veiligheidsspectrum en ontwikkelen vaardigheden om risico's te identificeren, te analyseren en preventieve maatregelen te nemen. Ze bouwen een basiskennis op van recht, deontologie, psychologie en maatschappijleer. Thema's als radicalisering, gegevensbescherming, conflicthantering, rol van de overheid, geopolitiek, risico's i.v.m. informatietechnologie ... komen aan bod.

Vanuit de wetenschapsvakken (aardrijkskunde, fysica, chemie en biologie) zullen er bruggen geslagen worden naar 'Veiligheidsdenken'.

Gevechts- en verdedigingssporten krijgen sowieso een plaats in de leerplannen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen (en dus voor de richting 'Sportwetenschappen' in alle Vlaamse scholen van het Katholiek Onderwijs gelden).

'Groei naar zelfstandigheid' is een van de pijlers van ons schoolproject. 'We stimuleren initiatieven van leerlingen en geven ze gradueel meer verantwoordelijkheid.' Daarom kunnen leerlingen in een studierichting met pool 'wetenschappen' -- dus ook de leerlingen 'Sportwetenschappen' -- tijdens de lessen 'onderzoekend leren in de wetenschappen' (2+1 uren) hun onderzoek zelf sturen en kiezen voor een toepassingsdomein naar keuze. Zo kunnen ze hun wetenschappelijk onderzoek oriënteren naar een onderwerp in het domein van 'Veiligheidsdenken', of sport, of een ander domein.

Zie punt 5.

4.3. Waarom is 'Sportwetenschappen' met component 'Veiligheid' een pilootproject?

Om drie redenen:

- Het is de eerste keer dat 'Veiligheidsdenken' structureel aandacht (zie punt 4.2) krijgt in een (domeinoverschrijdende) doorstroomrichting.
- Het vak 'Veiligheidsdenken' zal volledig gegeven worden door externe partners uit verschillende veiligheidssectoren: Defensie, Politie Leuven, diensten van de gouverneur van Vlaams Brabant ... Een leerkracht van HDC coördineert de externe partners en zorgt intern voor opvolging.
- Ook in Wallonië, met name in het Etablissement des Soeurs de Notre-Dame (ESND) in Namen, werkt men aan een gelijkaardig project. Daardoor ontstaan er ook andere samenwerkingsverbanden tussen beide scholen. Vooral de leerlingen Moderne Talen en Economie zullen daar de vruchten van plukken.

4.4. Welke leerdoelen willen we bereiken?

De component 'Veiligheidsdenken' wordt georganiseerd in de complementaire ruimte. Dat is de ruimte die scholen krijgen om eigen accenten te leggen. HDC bepaalt dus zelf de leerdoelen voor 'Veiligheidsdenken'.

Een leerkracht van HDC waakt erover dat die leerdoelen worden verwezenlijkt.

Leerdoelen:

- Veiligheidsstructuren en instellingen (begrijpen en onthouden)
- Recht, deontologie en ethiek (analyseren en evalueren)
- Risicoanalyse en preventie (analyseren en creëren)
- Crisisbeheer en noodplanning (begrijpen en toepassen)
- Conflicthantering en weerbaarheid (onthouden en toepassen)
- Geopolitiek en maatschappelijke veiligheid (begrijpen en analyseren)
- Informatietechnologie (onthouden en evalueren)

4.5. Is het de bedoeling de leerlingen voor te bereiden op een loopbaan in het leger of bij de politie?

'Sportwetenschappen' met component 'veiligheidsdenken' is een domeinoverstijgende doorstroomrichting. Dat betekent dat de leerlingen worden voorbereid om hogere studies aan te vatten. In tegenstelling tot de voorbereiding die domeingebonden studierichtingen bieden, kunnen leerlingen doorstromen naar een brede waaier van richtingen in het hoger onderwijs.

Leerlingen die willen verder studeren in de domeinen die specifiek aansluiten bij 'Sportwetenschappen' met component 'veiligheidsdenken' kunnen kiezen voor Lichamelijke Opvoeding en Bewegingswetenschappen, Revalidatiewetenschappen en Kinesitherapie, Biomedische wetenschappen, Geneeskunde, Rechten, Criminologie, Koninklijke Militaire school, Veiligheidswetenschappen, leerkracht Wetenschappen, Leerkracht LO ...

4.6. Loopt HDC mee in een retoriek van polarisering, vijanddenken, oorlog ...?

Neen.

De maatschappelijke context (geopolitieke spanningen, risico's i.v.m. informatietechnologie, radicalisering, crisisbeheersing ...) illustreert dat 'Veiligheid' geen natuurlijk gegeven, noch een evidentie is. Het is een 'goed' waaromtrent kennis is opgebouwd en verder wordt uitgebouwd. Met de component 'Veiligheidsdenken' geeft HDC een introductie in dit kennisdomein en benadrukt het het belang daarover te durven nadenken.

In de lijn van ons schoolproject waarin sterke opleidingen, verbondenheid, gerichtheid op de wereld, zelfstandigheid en kritisch denken centraal staan, wil HDC zijn leerlingen de mogelijkheid bieden zelf antwoorden te vinden op vragen op het vlak van veiligheid.

4.7. Waarom wordt de component 'Veiligheidsdenken' alleen aangeboden in de richting 'Sportwetenschappen'?

Andere Vlaamse scholen met een studierichting 'Sportwetenschappen' stellen vast dat hun leerlingen vaak doorstromen naar studierichtingen in de sector van de veiligheid.

Naar aanleiding van de modernisering van het secundair onderwijs hebben we in 2023-2024 een programma uitgewerkt voor de complementaire ruimte in de richtingen die we toen hadden. We zijn best trots op dat programma. Tot nader order sleutelen we daar niet aan.

5. Lessentabel

	5 ^{de}	6 ^{de}	
Nederlands	4	4	
Frans	3	3	
Engels	2	2	
Geschiedenis	2	2	
Godsdienst	2	2	
Aardrijkskunde	2	1	
Biologie	1	2	
Chemie	2	2	
Fysica	2	2	
Wiskunde	4	4	
Sport	5	5	
Veiligheid	1	1	
Onderzoekend Leren Wet	2	1	
Seminarie	-	1	
	32	32	

```
graph LR; W[WETENSCHAPPEN] --- A[Aardrijkskunde]; W --- B[Biologie]; W --- C[Chemie]; W --- D[Fysica]; S[SPORT] --- E[Sport]; V[VEILIGHEID] --- F[Veiligheid]; V --- G[Onderzoekend Leren Wet];
```